

PAM / Platform Makers: Filmrechtregeling en Auteurscontractenrecht

Overeenkomstig het uitgangspunt van het Auteurscontractenrecht dient ook de positie van filmmakers ten opzichte van exploitanten (incl. producenten) te worden versterkt:

- Filmmakers¹ behouden de mogelijkheid om rechten over te dragen aan de eigen collectieve rechtenorganisatie, conform advies Commissie Auteursrecht. Regeling artikel 45d AW aanpassen in vermoeden van licentie aan de filmproducent. Geen introductie van enige vorm van ‘cessio legis’ voor de filmproducent. Ook filmmakers dienen de voordelen van wettelijke regelingen omtrent ‘non usus’ en de vernietigbaarheid van onredelijk bezwarende bedingen te genieten.
- Filmmakers hebben recht op een billijke vergoeding voor iedere vorm van exploitatie, die losstaat van honorarium, niet voor afstand vatbaar of ‘afkoopbaar’ is en schriftelijk wordt overeengekomen, met nadere regels omtrent specificatie.
- Uitgangspunt is dat de ‘billijke vergoeding’ voor bepaalde exploitaties door de collectieve beheersorganisaties wordt geïncasseerd bij de eindgebruiker van werken van audiovisuele makers op grond van bovengenoemde overdracht, te weten aanbieders van zenderpakketten en catch up televisie, aanbieders van on demand diensten, vertoners, erfgoedinstellingen, etc. In de contracten met producenten wordt naar deze collectieve afspraken verwezen. Hierbij is behoefte aan een wettelijke basis, waarvoor de makers de volgende systemen voorstaan:

Verplicht collectief beheer: voor alle vormen van lineaire uitzending en doorgifte van zenderpakketten wordt de toestemming uitsluitend verleend door collectieve rechtenorganisaties: hiermee komt een eind aan eventuele onduidelijkheid over het onderscheid tussen primaire en secundaire uitzending, wordt de gewenste zekerheid voor de exploitanten bereikt en ontvangen alle rechthebbenden via hun eigen rechtenorganisatie een vergoeding.²

Extended Collective Licensing (zoals dit bijvoorbeeld in de Scandinavische landen reeds succesvol toegepast wordt): voor de navolgende exploitaties wordt een collectieve regeling, gesloten tussen representatieve rechtenorganisaties en (een vereniging van) exploitanten, mede van toepassing verklaard op niet aangesloten rechthebbenden (inclusief buitenlandse rechthebbenden), eventueel met ‘opt out’ mogelijkheid:

- catch up televisie
- openbare vertoning van filmwerken (al dan niet tegelijk met uitzending daarvan, exclusief bioscoop exploitatie)
- on demand diensten
- archieven en hun ontsluiting, inclusief exploitatie voor educatieve doeleinden³

¹ Voor een eventueel noodzakelijke beperking van de groep filmauteurs en uitvoerende kunstenaars, waarvoor deze regels zullen gelden, verwijzen wij naar het advies van de Commissie Auteursrecht.

² Ook de European Broadcasting Union bepleit in haar Position Paper van 5 januari 2010 met betrekking tot ‘Creative Content Online’ een systeem van verplicht collectief beheer voor alle vormen van doorgifte van zenderpakketten, juist vanwege de voordelen die dit biedt voor exploitanten van content om deze rechten op één plek te kunnen regelen.

³ De recent gepubliceerde concept aanbeveling van de Europese Commissie met betrekking tot een regeling voor verweerde werken voorziet in een regeling van Extended Collective Licensing voor terbeschikkingstelling van audiovisueel materiaal door filmarchieven en omroepen (zie in dit verband ook IVIR rapport Digitalisering van Audiovisueel Materiaal van april 2011).

- Bovengenoemde wettelijke modellen zullen de inrichting van één loket bevorderen, waar representatieve rechtenorganisaties van audiovisuele makers, muziekrechthebbenden, beeldende kunstenaars en producenten collectieve licenties verstrekken aan de eindgebruikers en collectieve beheerregelingen tot stand komen. Feitelijk is voor het huidige verplicht collectief beheer ten aanzien van kabeldoorgifte reeds één loket ontstaan, ook voor verschillende “nieuwe” vormen van verspreiding, zoals IPTV. Sinds eind jaren tachtig bestaat er een kabelcontract waarin rechthebbenden via hun rechtenorganisaties aan exploitanten zoals kabelmaatschappijen en aanbieders van televisiepakketten via Internet Protocol collectieve licenties verstrekken, in ruil voor rechtenvergoedingen. Dit bestaande loket kan eenvoudig worden uitgebreid met de Naburige rechtenorganisaties en nader worden geformaliseerd. Wetsvoorstel Toezicht rechtenorganisaties en keurmerk VOICE waarborgen efficiënte en transparante afhandeling van rechten.

- Grondslagen billijke vergoeding zijn onder meer: een vast bedrag per abonnee, een percentage van de prijs voor download of pay per view, een percentage van advertentie inkomsten, een percentage van het vastgestelde slotbedrag voor uitzending, een vast bedrag per vertoningslocatie (zie VIDEMA), een vast bedrag per jaar / een variabel bedrag per gebruik voor archiefinstellingen.